УДК 338.43:631.14 JEL: E02, E44, E62, O23

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАПРЯМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У МЕЖАХ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Гривківська Оксана Василівна
доктор економічних наук, професор
ПВНЗ «Європейський університет» (м. Київ, Україна)
ORCID: 0000-0003-4160-5914
mail

Бобро Н.С.
аспірант кафедри економіки, екології та практичного підприємництва,
ПВНЗ «Європейський університет» (м. Київ, Україна)
ORCID
mail

*У статті розкрито форми державного регулювання діяльності аграрних підприємств, зокрема: протекціоністську, що полягає у забезпеченні протекціонізму на товари вітчизняного виробництва; ринкову, що має місце у випадках, коли ринок, як саморегулівна система, дає збої та потребує втручання з боку держави, яке ґрунтується на підтриманні попиту та пропозиції і орієнтоване на забезпечення реалізації усього обсягу виробленої продукції аграрних підприємств; програмну, що в сучасних умовах знаходить свій прояв у здійсненні заходів підтримки розвитку агарних підприємств. Охарактеризовано методи державного регулювання розвитку аграрних підприємств: прямі (адміністративні, що представляють собою сукупність розпоряджень держави, обов'язкових до виконання суб'єктами економічної діяльності) та непрямі (економічні, такі, що здійснюють вплив на реалізацію економічних інтересів суб'єктів господарювання стимулюючого або пригнічуючого характеру). Розкрито сучасну практику державної підтримки розвитку аграрних підприємств, як одного з вагових механізмів їх державного регулювання у розрізі напрямів підтримки. Детально представлено нормативно-правову базу надання державної підтримки та найбільші з 36-и банків, що **підписали з** Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **М**еморандум з питань реалізації положень державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Запропоновано науково-методичний підхід щодо оцінювання ефективності напрямів державної підтримки для аграрних підприємств, спеціалізацією яких є як рослинництва, так і тваринництво, та для аграрних підприємств зі спеціалізацією – рослинництво та проаналізовано отримані результати розрахунків.*

Ключові слова: *державне регулювання, аграрні підприємства, державна підтримка, напрями, розвиток, інноваційно-інвестиційна діяльність.*

DOI: https://doi.org/10.32845/bsnau.2020.4.3

Вступ. В умовах ринкових трансформацій рівень розвитку держави виявляється у застосовуваних формах, методах та механізмах державного регулювання діяльності господарюючих суб'єктів у межах розробленої політики, яка відображає основні вектори стратегічного спрямування. У цьому контексті важливого значення набуває державне регулювання розвитку аграрних підприємств – представників бюджетоутворюючої галузі.

Постановка проблеми. З розвитком приватної форми власності та утвердженням законів ринку задля недопущення різких коливань зовнішнього середовища функціонування аграрних підприємств застосовується державне регулювання їх розвитку,

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспекти державного регулювання та підтримки аграрних підприємств відображено у працях відомих вчених Дація О., Дем'яненка М., Лисецького А., Новікової М., Пасхавера Б., Саблука П., Стельмащука А., Титаренко Ю., Шпичака О. Разом із тим, питання доцільності та вірогідності отриманих результатів щодо оцінювання ефективності здійснення державної підтримки в межах державного регулювання розвитку аграрних підприємств і досі залишаються дискусійними.

Мета статті – визначити форми провадження державного регулювання діяльності аграрних підприємств, у контексті чого охарактеризувати методи державної їх підтримки та представити науково-методичний підхід щодо оцінювання ефективності її напрямів.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання розвитку аграрних підприємств, що використовує певні методи та інструменти та передбачає декілька форм його провадження: 1)протекціоністську, що полягає у забезпеченні протекціонізму на товари вітчизняного виробництва; 2)ринкову, що має місце у випадках, коли ринок, як саморегулівна система, дає збої та потребує втручання з боку держави, яке грунтується на підтриманні попиту та пропозиції і орієнтоване на забезпечення реалізації всієї виробленої продукції аграрних підприємств; 3)програмну, що в сучасних умовах знаходить свій прояв у здійсненні заходів підтримки розвитку аграрних підприємств, рослинництва, тваринництва, зміцнення матеріально-технічної бази агротоваровиробників шляхом відшкодування частини вартості техніки та обладнання тощо. Державне регулювання аграрних підприємств здійснюється із застосуванням методів: прямих (адміністративних, що представляють собою сукупність розпоряджень держави, обов'язкових до виконання суб'єктами економічної діяльності) та непрямих (економічних, таких, що здійснюють вплив на реалізацію економічних інтересів суб'єктів господарювання, що має як стимулюючий, так і пригнічуючий характер, і дає альтернативу вибору), останні з яких в умовах ринку, як показує досвід розвинених країн, є переважаючими та передбачають регулюючі дії щодо процесів формування ціни та ціноутворення, оподаткування, грошово-кредитної, валютної, бюджетної,

екологічної, соціальної політики, вплив на регулювання зайнятості населення, професійну підготовку, активізацію інноваційно-інвестиційної діяльності та формування сприятливого інвестиційного клімату, розвиток регіонів, зокрема депресивих, вирівнювання економічних умов господарювання в різних природно-кліматичних зонах.

Серед вагомих механізмів державного регулювання діяльності аграрних підприємств на даний час варто відзначити їх державну підтримку, надання якої пов'язане з особливостями ведення аграрного виробництва, що здійснювалась з метою забезпечення населення продуктами харчування, промисловості – сировиною та через результати діяльності галузі – соціально-економічного розвитку держави.

Сучасна практика державної підтримки розвитку аграрних підприємств полягає у наступному. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України розробило низку програм державної підтримки товаровиробників у сільській місцевості, серед яких програми підтримки фермерства, садівництва, тваринництва, компенсації купівлі сільськогосподарської техніки тощо. Підтримка фермерства здійснюється відповідно до Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 24 липня 2020 № 1391 "Про затвердження форм для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств" [1] та Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 07 вересня 2020 № 1721 "Про внесення змін до наказу Мінекономіки від 24 липня 2020 року №1391" [2], за якими визначено напрями підтрики: бюджетна дотація за утримання корів (у розмірі 5000 грн, але не більше 250 тис. грн); **доплата на користь застрахованих осіб - членів/голови СФГ без набуття статусу юридичної особи ЄСВ (доплати** протягом 10 років у розмірі від 0,9 до 0,1 мінімального страхового внеску виключно за умови сплати решти внеску головою/членами СФГ**); часткова компенсація витрат, пов'язаних з наданими сільськогосподарськими дорадчими послугами** (90% вартості, але не більше ніж 10 000 гривень); ф**інансова підтримка на поворотній основі (**на конкурсних засадах у розмірі, що не перевищує 500 тис. гривень**); фінансова підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (до 3 млн грн); Бюджетна субсидія на одиницю оброблюваних угідь (1 гектар) – новоствореним фермерським господарствам (**3000 гривень на 1 гектар, але не більше 60 000 гривень на одне фермерське господарство**).**

Підтримка садівництва, виноградарства, хмелярства, відповідно до Урядової програми фінансової підтримки розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства 2020 [3], здійснюється на частвоке відшкодування вартості побудованих і реконструйованих та прийнятих у період з 01 січня по 31 жовтня 2020 року в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів із зберігання та переробки плодово-ягідної продукції, винограду та хмелю, а також придбаних суб'єктами господарювання у цей же період основних засобів і товарів, виконаних робіт та отриманих послуг (одному суб'єкту – до 30% вартості, але не більше 25 млн грн); саджанці – до 80 % вартості.

Підтримку тваринництва передбачено проводити у відповідності до **програми КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» за напрямом «Державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції» [3] на 2020 рік для надання часткового відшкодування вартості закуплених для подальшого відтворення племінних тварин**; для надання часткового відшкодування вартості будівництва або реконструкції тваринницьких ферм і комплексів, підприємств зі зберігання зерна, підтримки з переробки сільськогосподарської продукції; надання спеціальної бюджетної дотації за наявні бджолосімї.

Компенсація вартості сільськогосподарської техніки в межах реалізації **Урядової програми здешевлення сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва у 2020 році, здійснюється, відповідно до нормативно-правових актів України** – Постанови Уряду від 19 лютого 2020 року № 109 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року № 77»[4], якою визначено напрями державної підтримки на 2020 рік, одним із яких є часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, та постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (із змінами від 03.03.2020) від 01.03.2017 №130-2017-п [5], за якою представлено механізм надання підтримки за даним напрямом. Для забезпечення виконання зазначеної бюджетної програми за напрямом «часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» у 2020 році було передбачено 1 млрд. грн. **Часткова компенсація надається** сільськогосподарським товаровиробникам на безповоротній основі за придбані техніку та обладнання, вартість яких зазначена в актах приймання-передачі та інших документах, що підтверджують оплату через уповноважений банк **у розмірі 25 відсотків вартості** за придбані техніку та обладнання. **Кошти агротоваровиробники будуть отримувати через один із 36-и банків, які підписали з** Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **М**еморандум з питань реалізації положень державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників станом на 05.11.2020, серед найбільших з яких – АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ АБ «Укргазбанк», АТ «ОТП Банк», АТ «ПУМБ», АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», АТ КБ «ПриватБанк», АТ «ПРАВЕКС БАНК», АТ «Укрексімбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «УКРСИББАНК» [3].

Нормативно-правова база реалізації **бюджетної програми щодо часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва представлена** також Постановою КМУ від 01 березня 2107 № 130 "Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (із змінами) [5]; Постановою КМУ від 27 травня 2013 р. № 369 "Про затвердження Порядку визначення ступеня локалізації виробництва підприємствами вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу (із змінами) [6]; Бюджетним кодексом України (із змінами) [7], а також Законами України: "Про Державний бюджет України на 2020 рік"[8]; "Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу" [9]; "Про систему інженерно-технічного забезпечення АПК" [10]; "Про державну підтримку сільського господарства України" [11].

Розглядаючи державне регулювання розвитку аграрних підприємств, як інвестиції держави у забезпечення власних економічних інтересів, вважаємо за доцільне представити науково-методичний підхід щодо оцінювання ефективності напрямів державної підтримки аграрних підприємств.

Для алгоритмізації процесів гармонізації економічних інтересів аграрних підприємств та держави доцільним є використання методу пропорційних залежностей економічних чинників, основу якого складає процес ідентифікації найбільш важливих чинників державного регулювання розвитку аграрних підприємств. Також вимагають визначення методологічні аспекти непрямого оцінювання рівня достатності дій щодо розвитку аграрних підприємств з урахуванням вагових коефіцієнтів, у результаті чого представляється можливим встановлення різних варіантів дій, які використовуються в процесі моделювання, крім того можуть стати прогнозними орієнтирами для визначення необхідних дій.

Отже, коефіцієнт ефективності державної підтримки аграрних підприємств може бути розрахований за наступною формулою:

$$K^{eff}_{DP} = \beta_1 * NP_1 + \beta_2 * NP_2 + \dots \beta_n * NP_n, \quad (1)$$

де, K^{eff}_{DP} – коефіцієнт ефективності державної підтримки аграрних підприємств; β_n – ваговий коефіцієнт *n-го* напряму державної підтримки аграрних підприємств; NP_1 – оцінений напрям державної підтримки, визначений за моделлю лінійної регресії.

Вагові коефіцієнти напрямів державного регулювання розвитку аграрних підприємств визначаються шляхом застосування методу експертних оцінок, що дозволяє їм надати кількісного виразу та узгодити їх інтерпретацію.

Таким чином, вага напряму β_1 становить 0,102; β_2-0,136; β_3-0,068; β_4-0,034; β_5-0,101; β_6-0,067; β_7-0,119; β_8-0,069; β_9-0,065; β_{10}-0,103; β_{11}-0,085; β_{12}-0,051.

Отже, для розрахунку коефіцієнта ефективності державної підтримки аграрних підприємств було визначено наступні напрями: часткове відшкодування суб'єктам господарювання вартості будівництва, реконструкції тваринницьких ферм і комплексів та підприємств з виробництва комбікормів (NP_1), надання державної підтримки підприємствам АПК через механізм здешевлення кредитів (NP_2), здешевлення вартості страхових премій (внесків), фактично сплачених суб'єктами агроринку (NP_3), формування та обслуговування державного інтервенційного фонду Аграрним фондом, а також закупівля матеріально-технічних ресурсів для потреб сільгоспвиробників (NP_4), компенсація вартості насіння (NP_5), компенсація вартості садивного матеріалу плодово-ягідних культур, винограду та хмелю (NP_6), часткове відшкодування вартості телиць, нетелей, корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямів продуктивності, свинок та кнурів, вівцематок, баранів, ярок і сперми бугаїв та ембріонів великої рогатої худоби, які мають племінну (генетичну) цінність (NP_7), дотація за утримання корів (NP_8), дотації за наявні бджолосім'ї (NP_9), компенсація вартості техніки та обладнання вітчизняного виробництва (NP_{10}), кошти державної підтримки для підтримки виробництва продукції рослинництва (NP_{11}) та кошти державної підтримки для підтримки виробництва продукції тваринництва (NP_{12}), відповідно до чого формула визначання коефіцієнта ефективності державної підтримки аграрних підприємств набуває наступного вигляду:

– для підприємств ПАТ «Агрокомбінат Калита», ПАТ «Кагарлицьке», ПАТ «Обухівське», та ПАТ «Яготинське», основним видом діяльності яких є «рослинництво/тваринництво»:

$$K^{eff}_{DP} = 0{,}102*NP_1 + 0{,}136*NP_2 + 0{,}068*NP_3 + 0{,}034*NP_4 + 0{,}101*NP_5 + 0{,}069*NP_8 + 0{,}103*NP_{10} + 0{,}085*NP_{11} + 0{,}051*NP_{12} \quad (2)$$

де, K^{eff}_{DP} – коефіцієнт ефективності державної підтримки аграрних підприємств; β_n – ваговий коефіцієнт *n-го* напряму державної підтримки аграрних підприємств; NP_1 – оцінений напрям державної підтримки, визначений за моделлю лінійної регресії;

– для підприємств ПАТ «Жміївське», ПАТ «Миронівське», ПАТ «Новоолександрівське» і ПАТ «Шамраєвське», які спеціалізуються на «рослинництві»:

$$K^{eff}_{DP} = 0{,}136*NP_2 + 0{,}068*NP_3 + 0{,}034*NP_4 + 0{,}101*NP_5 + 0{,}103*NP_{10} + 0{,}085*NP_{11} \quad (2)$$

де, K^{eff}_{DP} – коефіцієнт ефективності державної підтримки аграрних підприємств; β_n – ваговий коефіцієнт *n-го* напряму державної підтримки аграрних підприємств; NP_1 – оцінений напрям державної підтримки, визначений за моделлю лінійної регресії.

Висновки. Таким чином, визначивши сутність, методи та завдання державного регулювання розвитку аграрних підприємств, а також визначивши коефіцієнти ефективності державної підтримки досліджуваних аграрних підприємств в розрізі напрямів її здійснення, можемо констатувати наступне. З 12-и визначених напрямів підтримки досліджувані підприємства отримали підтримку за 10-ма протягом 2015-2019 рр., оскільки за двома напрямами (компенсація вартості садивного матеріалу плодово-ягідних культур, винограду та хмелю, а також дотації за наявність бджолосімей) виробництва даного виду продукції виробничою програмою жодного з підприємств не передбачено.

У 2015-2019 рр. з решти десяти напрямів за 10-ма з них отримали підтримку підприємства ПАТ «Агрокомбінат Калита», ПАТ «Кагарлицьке», ПАТ «Обухівське», ПАТ «Яготинське»; за 6-ма – ПАТ «Жміївське», ПАТ «Миронівське», ПАТ «Новоолександрівське», ПАТ «Шамраївське».

Найвищі коефіцієнти напрямів державної підтримки за досліджуваний період мали підприємства (у 2015 та 2019 відповідно): за здешевлення вартості страхових премій (внесків) – ПАТ «Агрокомбінат Калита» (115,5-190,6), ПАТ «Яготинське» (110,2-181,8), ПАТ «Кагарлицьке» (103,1-170,1), ПАТ «Обухівське» (98,4-162,4); за напрямом часткового відшкодування суб'єктам господарювання вартості будівництва, реконструкції тваринницьких ферм і комплексів та підприємств з виробництва комбікормів – ПАТ «Агрокомбінат Калита» (85,2-140,6) та ПАТ «Яготинське» (84,7-139,8); через механізм здешевлення кредитів – ПАТ «Яготинське» (80,3-132,5), ПАТ «Агрокомбінат Калита» (71,3-117,6).

Найнижчі значення коефіцієнта напрямів ефективності державної підтримки досліджуваних аграрних підприємств протягом 2015-2019 рр. спостерігаються за напрямом часткове відшкодування вартості телиць, нетелей, корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямів продуктивності, свинок та кнурів, вівцематок, баранів, ярок і сперми бугаїв та ембріонів великої рогатої худоби, які мають племінну (генетичну) цінність. Цим видом підтримки скористались у 2015 році ПАТ «Агрокомбінат Калита», ПАТ «Яготинське», ПАТ «Кагарлицьке», ПАТ «Обухівське» з коефіцієнтами 28,7; 27,5; 25,1; 23,9 відповідно, у 2019 році – з коефіцієнтами 47,4; 45,4;

41,4; 39,7, що, з огляду на загальну тенденцію зміни коефіцієнтів за напрямами вказує на зростання загальних обсягів підтримки та підвищення її ефективності у динаміці.

Список використаної літератури:

1."Про затвердження форм для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств": Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 24 липня 2020 № 1391. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-20#Text

2.«Про внесення змін до наказу Мінекономіки від 24 липня 2020 року №1391»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 07 вересня 2020 № 1721/ URL:https://agro.me.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-nakazu-minekonomiki-vid-24-lipnya-2020-roku-1391?v=5f620552109dc

3.Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: https://agro.me.gov.ua/ua/pidtrimka/tvarinnictvo

4.«Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року № 77»: Постанова Укряду від 19 лютого 2020 року № 109. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109-2020-%D0%BF#Text

5. "Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва : постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 №130. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF#Text

6."Про затвердження Порядку визначення ступеня локалізації виробництва підприємствами вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу (із змінами)»: Постанова КМУ від 27 травня 2013 р. № 369. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/369-2013-%D0%BF#Text

7.Бюджетний кодекс України. Документ 2456-VI. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text

8."Про Державний бюджет України на 2020 рік": Закон України 294-IX від 14.11.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text

9."Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу": Закон України №3023-III від 07.02.2002. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T023023.html.

10. Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України: Закон України від 05.10.2006 № 229-V. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T060229?an=146

11. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.*2004* № 1877-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text

References

1. "On approval of forms for providing financial support for the development of farms": Order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine of July 24, 2020 № 1391. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ z0767-20 # Text

2. "On Amendments to the Order of the Ministry of Economy of July 24, 2020 №1391": Order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine of September 7, 2020 № 1721 / URL: https://agro.me.gov.ua/en / npa / pro-vnesennya-zmin-do-nakazu-minekonomiki-vid-24-lipnya-2020-roku-1391? v = 5f620552109dc

3. Information and analytical portal of the AIC of Ukraine. URL: https://agro.me.gov.ua/en/pidtrimka/tvarinnictvo

4. "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 8, 2017 № 77": Resolution of the Government of February 19, 2020 № 109. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109- 2020-% D0% BF # Text

5. "On approval of the Procedure for the use of funds provided in the state budget for partial compensation of the cost of agricultural machinery and equipment of domestic production: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 01.03.2017 30130. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF#Text

6. "On approval of the Procedure for determining the degree of localization of production by domestic engineering enterprises for the agro-industrial complex of domestic machinery and equipment for the agro-industrial complex (as amended)": Resolution of the Cabinet of Ministers of May 27, 2013 № 369. URL: https: //zakon.rada. gov.ua/laws/show/369-2013-%D0%BF#Text

7. Budget Code of Ukraine. Document 2456-VI. URL: https: //zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text

8. "On the State Budget of Ukraine for 2020": Law of Ukraine 294-IX of November 14, 2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text

9. "On stimulating the development of domestic engineering for the agro-industrial complex": Law of Ukraine №3023-III of 07.02.2002. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T023023.html.

10. On the system of engineering and technical support of the agro-industrial complex of Ukraine: Law of Ukraine of 05.10.2006 № 229-V. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T060229?an=146

11. On state support of agriculture of Ukraine: Law of Ukraine of 24.06.2004 № 1877-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text

Oksana V. Hryvkivska, *Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economics, Ecology and Practical Entrepreneurship, European University (Kyiv, Ukraine)*

Bobro N. S., *PhD student, European University, (Kyiv, Ukraine)*

Methodical approaches to evaluation of efficiency of direct support directions of agricultural enterprises within the state regulation of regulation

The article reveals the forms of state regulation of agricultural enterprises, in particular: protectionist, which is to ensure protectionism for domestic goods; market, which takes place in cases where the market, as a self-regulatory system, fails and requires

government intervention, which is based on maintaining supply and demand and focused on ensuring the sale of all products of agricultural enterprises; program, which in modern conditions is manifested in the implementation of measures to support the development of agar enterprises. The methods of state regulation of the development of agricultural enterprises are characterized: direct (administrative, representing a set of state regulations binding on economic entities) and indirect (economic, which affect the realization of economic interests of economic entities stimulating or depressing). The modern practice of state support for the development of agricultural enterprises as one of the weight mechanisms of their state regulation in terms of areas of support is revealed. The legal framework for state support and the largest of the 36 banks that signed a Memorandum with the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine on the implementation of the provisions of state support for agricultural producers are presented in detail. A scientific and methodological approach to assessing the effectiveness of state support for agricultural enterprises specializing in both crop and livestock production, and for agricultural enterprises specializing in crop production, and the results of calculations are analyzed.

Key words: *state regulation, agricultural enterprises, state support, directions, development, innovation and investment activity.*

Дата надходження до редакції: 27.11.2020 р.